

nes muligheder for at løse opgaver i og omkring Grønland. Videreførelsen af bestemmelserne indebærer, at Grønlands lovgivende og udøvende magt inden for sagsområdet er begrænset af de pågældende bestemmelser. Det drejer sig bl.a. om enkelte bestemmelser i lov nr. 612 af 23. december 1980 om arealanvendelse, byudvikling og bebyggelse og lov nr. 1089 af 29. december 1997 for Grønland om telekommunikation.

De sagsområder, der er overtaget efter den nuværende hjemmestyreløvs § 5, omfatter bl.a. folkeskolen, erhvervsmæssige uddannelser, sundhedsområdet, arbejds- og socialvæsenet og kirken i Grønland, jf. nærmere bilag 1 til lovforslaget.

Grønlands Selvstyres kompetence inden for sagsområder overtaget efter den nuværende hjemmestyreløvs § 5 skal efter gennemførelse af det foreliggende lovforslag udøves inden for de rammer, som i øvrigt gælder for overtagelse af sagsområder efter lovforslaget. Nedenfor er en omtale af, hvilken betydning dette bl.a. vil have på undervisningsområdet, i forhold til folkekirken og i forhold til arbejds- og socialvæsenet.

4.1.2.1. Særligt om undervisningsområdet

Grundlovens § 76 har betydning for Grønlands Selvstyres kompetence i forhold til folkeskolen. Bestemmelsen i § 76 bestemmer, at alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen. Heraf følger en pligt for det offentlige til at etablere og opretholde en folkeskole, og samtidig fastsættes et gratisprincip for undervisningen i folkeskolen.

Grundlovens § 76, 2. pkt., fastslår en ret for forældrene til at fravælge folkeskolen, forudsat at barnet enten hjemme eller i en privat skole får en undervisning, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Det følger af det anførte, at der skal være en gratis folkeskole i Grønland, og at der i Grønland skal være skolefrihed, så børn kan opfylde undervisningspligten ved at deltage i undervisning andre steder end i folkeskolen.

4.1.2.2. Særligt om folkekirken

Grønlands Selvstyres kompetence skal inden for kirkeområdet udøves med respekt af bl.a. grundlovens § 4.

Grundlovens § 4 bestemmer, at Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten. Folkekirkens bekendelseskriterier er Bibelen, de tre oldkirkelige trosbekendelser, Den augsburgske Konfession og Luthers lille Katekismus.

4.1.2.3. Særligt om arbejds- og socialvæsenet

Grundlovens § 75 har betydning for Grønlands Selvstyres kompetence i forhold til arbejds- og socialvæsenet. Bestemmelsen i § 75, stk. 1, fastslår, at til fremme for almenvellet bør det tilstræbes, at enhver arbejdsduelig borger har mulighed for at arbejde på vilkår, der betrykker hans tilværelse. Grundlovens § 75, stk. 2, bestemmer, at der skal være et offentligt forsørgelsesvæsen. Heraf følger en pligt for det offentlige til at garantere et eksistensminimum til enhver, der ikke selv kan ernære sig eller sine, og hvis forsørgelse ikke påhviler nogen anden, dog mod, at den enkelte underkaster sig de forpligtelser, som loven påbyder. Dette gælder for såvel personer i den arbejdsdygtige alder som for personer, der er overgået til pension.

4.2. Overtagelse af sagsområder efter lovforslaget

Efter den foreslåede ordning er det Grønlands Selvstyre, som har kompetencen til at bestemme, at de sagsområder, der er nævnt i lovens bilag, skal overgå til selvstyret, jf. forslagens § 2, stk. 1.

De sagsområder, der fremgår af bilagets liste I, overgår til Grønlands Selvstyre på tidspunkter, der fastsættes af selvstyret, jf. forslagens § 3, stk. 1, og nedenfor under pkt. 4.2.1. De sagsområder, der fremgår af bilagets liste II, overgår til Grønlands Selvstyre på tidspunkter, der fastsættes af selvstyret efter forhandling med rigsmyndighederne, jf. forslagens § 3, stk. 2, og nedenfor under pkt. 4.2.2.

I visse tilfælde er flere sagsområder angivet under samme nummer eller litra i bilaget. Det indebærer, at de pågældende sagsområder som udgangspunkt vil skulle overtages samtidigt. Det gælder således f.eks. politiet og anklagemyndigheden samt de hertil knyttede dele af kriminalretsplejen (liste II, nr. 3). Der henvises til lovforslagets § 2, stk. 2.

Grønlands Selvstyre vil ikke kunne beslutte alene at overtage en del af et sagsområde, der er omfattet af bilaget til loven. Det vil således f.eks. ikke kunne besluttes, at Grønlands Selvstyre overtager anklagemyndigheden med det forbehold, at den overordnede anklagemyndighed i Danmark (Rigsadvokaten) skal føre tilsyn med og behandle klager over den virksomhed, der udøves af den nye grønlandske anklagemyndighed.

Grønlands Selvstyre vil som følge af det anførte heller ikke kunne træffe beslutning om en ordning, der går ud på overtagelse af den lovgivende magt inden for et bestemt anliggende uden samtidig at overtage de udøvende opgaver i medfør af den pågældende lovgivning. Det vil således f.eks. ikke være muligt at beslutte en ordning, hvor Grønlands Selvstyre overtager den lovgivende magt vedrørende anklagemyndighe-